

Monitoring herpetofauna Sint Eustatius

Tim van Wagenveld & Bart Kluskens

Reptielen en amfibieën tellen op Sint Eustatius in de Nederlandse Cariben, wie wil dat nou niet? Met de uitgifte van een Engelstalige gids en poster met alle soorten die we in kaart willen brengen en willen monitoren, hoopt RAVON de monitoring van de herpetofauna op dit eiland een goede start te geven. De gids is inmiddels aan veel bewoners en lokale scholen op het eiland uitgedeeld en positief ontvangen. Door het tellen en doorgeven van waarnemingen van de herpetofauna op Sint Eustatius te stimuleren hopen we de komende jaren een beter beeld te krijgen van de aanwezige populaties.

Aanleiding

Onderzoek naar de Antilliaanse leguaan (*Iguana delicatissima*) op Sint Eustatius, waarover wij in RAVON 59 een kort artikel hebben geschreven, heeft de laatste jaren inzicht gegeven in de resterende populatie op het eiland. We monitoren deze soort zo goed mogelijk en een beschermingsprogramma is volop in uitvoer, want de soort is ernstig bedreigd. De Antilliaanse leguaan staat daarin niet alleen. Ook veel andere soorten op het eiland lijken ernstig bedreigd doordat verschillende factoren de populaties bedreigen. Factoren die kunnen meespelen zijn: een beperkt verspreidingsgebied, exoten afkomstig van Sint Maarten (waar inmiddels al velen exoten zich hebben gevestigd), hybridisatie, verlies van habitat, en vervolging door de mens.



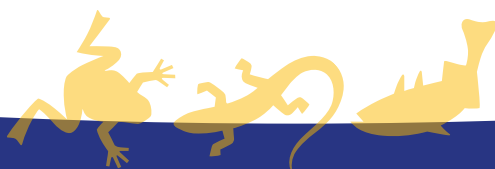
Antilliaanse leguaan uitkijkend over Sint Eustatius.
(Foto: Thijs van den Burg)

Om duidelijk te krijgen hoe klein de populaties nu precies zijn, is besloten de monitoring uit te breiden naar de gehele herpetofauna (13 soorten reptielen, 1 soort amfibie, zie tabel 1). Daarom heeft RAVON dit jaar de "Guide to the monitoring of reptiles and amphibians of Sint Eustatius" uitgegeven en een bijbehorende poster met alle soorten die je kunt tellen gemaakt. De gids bevat foto's en een omschrijving van alle soorten, om de verschillende soorten goed te kunnen herkennen.

Wie doen er mee?

Sint Eustatius National Parks (STENAPA) heeft namens RAVON honderden exemplaren van de gids en poster mogen ontvangen, om vervolgens uit te delen aan scholen, bewoners, toeristen en andere geïnteresseerden. De posters hangen inmiddels bij STENAPA, the Caribbean Netherlands Science Institute (CNSI), in meerdere klaslokalen van basisscholen en bij mensen thuis. Ze laten niet alleen zien welke soorten er op Sint Eustatius te vinden zijn, maar ook de mate waarin ze zijn bedreigd.

Engelse Naam	Wetenschappelijke naam	IUCN Red list
Kikker		
Johnstone's Whistling Frog	<i>Eleutherodactylus johnstonei</i>	Niet bedreigd
Gekkos		
Northern Leeward Dwarf Gecko	<i>Sphaerodactylus sabanus</i>	Niet bedreigd
Island Dwarf Gecko	<i>Sphaerodactylus sputator</i>	Niet bedreigd
Common House Gecko	<i>Hemidactylus mabouia</i>	Niet geëvalueerd
Giant Woodslave Gecko	<i>Thecadactylus rapicauda</i>	Niet geëvalueerd
Anolissen		
Statia Bank Lizard	<i>Anolis bimaculatus</i>	Niet bedreigd
Saint Kitts Bank Bush Anole	<i>Anolis schwartzi</i>	Niet geëvalueerd
Wormslangen		
Wormsnake	<i>Rhamphotyphlops braminus</i>	Niet geëvalueerd
Slangen		
Red-bellied Racer	<i>Alsophis rufiventris</i>	Bedreigd
Leguanen		
Lesser Antillean Iguana	<i>Iguana delicatissima</i>	Bedreigd
Ameiva		
Red-faced Ground Lizard	<i>Ameiva erythrocephala</i>	Gevoelig
Zeeschildpadden		
Leatherback Sea Turtle	<i>Dermochelys coriacea</i>	Kwetsbaar
Green Sea Turtle	<i>Chelonia mydas</i>	Bedreigd
Hawksbill Sea Turtle	<i>Eretmochelys imbricate</i>	Ernstig bedreigd



STENAPA is al met een paar klassen van verschillende basisscholen reptielen gaan kijken én tellen. Het blijkt een uitstekende manier om de kinderen enthousiast te krijgen en kennis te laten maken met de lokale fauna. De kennis ontbreekt gek genoeg bij de meeste kinderen en ook volwassenen. Zo weten veel mensen op het eiland bijvoorbeeld niet dat er ook een slang, de Red-bellied Racer (*Alsophis rufiventris*), op het eiland te vinden is. Wanneer een slang wel wordt gezien, wordt deze meestal meteen doodgeslagen, ervan uitgaande dat ze gevaarlijk zijn. Overigens is de bedreigde Red-bellied Racer ongevaarlijk. STENAPA hoopt met het boekje, in combinatie met veldwerk, dit misverstand (en vele andere) weg te poetsen.

Door de mooie duikmogelijkheden rondom het eiland zijn de twee lokale duikscholen de grootste toeristische trekpleister van Sint Eustatius. Omdat duikers over het algemeen ook natuurliefhebbers zijn, en naast het duiken graag wandelingen maken in de nationale parken, leek ons dit ook een uitstekende groep om er bij te betrekken. Daarom liggen de gidsen en posters nu ook bij de twee duikscholen, en kan iedereen ze meenemen.

Het RAVON-kantoor in Nijmegen beschikt zelf ook over meerdere exemplaren van de gids die liefhebbers kunnen meenemen voor hun reis naar Sint Eustatius. Dus zegt het voort...

Tellen en waarnemingen doorgeven

Monitoren en het in kaart brengen van de herpetofauna kan door het maken van een wandeling in één van de twee nationale parken op Sint Eustatius langs een reeds uitgestippelde route die in de gids staat aangegeven. Zo kan in beide nationale parken op meerdere plekken gekeken worden welke soorten zich daar bevinden.

De waarnemingen kunnen vervolgens ter plekke worden ingeleverd op het STENAPA-kantoor of via www.SOSiguana.org, want RAVON heeft zelf niet de capaciteit om de data te verzamelen en valideren. Uiteindelijk kan het verzamelen van goede data leiden tot een beter beheer van de parken in samenwerking met lokale organisaties en een



Lokale ranger 'Jobo' van STENAPA loopt zijn monitoringsronde.
(Foto: Tim van Wagensveld)



De gids en de poster zijn inmiddels op Sint Eustatius uitgedeeld aan scholen, bewoners en toeristen die willen meedoen aan de monitoring. (Bron: RAVON)

betere bescherming van de soorten. De communicatie zal hopelijk ook het draagvlak voor natuurbehoud en respect voor de inheemse herpetofauna vergroten.

Dankwoord

Mede dankzij het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch gebied heeft stichting RAVON de Guide to the monitoring of reptiles and amphibians of Sint Eustatius, en de bijbehorende poster met alle reptielensoorten van Sint Eustatius kunnen maken en uitgeven.

Summary

Monitoring herpetofauna on Sint Eustatius

RAVON has made a monitoring guide called: *Guide to the monitoring of reptiles and amphibians of Sint Eustatius*. It has been written with the idea that everyone can participate in mapping different species of reptiles and amphibians on Sint Eustatius. The guide was written in English, and it has already been distributed across the island. The guide has been positively received by local schools and dive resorts. Now everyone hiking either of the two national parks can help map the herpetofauna.

Literatuur

Kluskens, B. & Th. Van den Burg, 2015. Bedreigde Nederlandse leguaan op de kaart gezet. RAVON 59, 17(4): 79-81.

Wagensveld, T. van & B. Kluskens, 2017. Guide to the monitoring of reptiles and amphibians of St. Eustatius. Stichting RAVON, Nijmegen.

Meer lezen: www.SOSiguana.org en www.statiapark.org (STENAPA)

Tim van Wagensveld, RAVON

t.vanwagensveld@ravon.nl

Bart Kluskens

bart.kluskens@gmail.com

